

เจริญชม

พรรณไม้งามรอบอาคารพิพิธภัณฑ์พืชสิรินธร

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และพิพิธภัณฑ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร

รายสัปดาห์ที่ 4 ประจำเมษายน 2561

ชบา

- ชื่อวิทยาศาสตร์ *Hibiscus rosa-sinensis* L .
- ชื่อวงศ์ MALVACEAE
- ชื่อสามัญ Checkered Hibiscus, China rose, Shoe flower
- ชื่ออื่น ชุมบา (ปัตตานี), บา (ภาคใต้), ไหม่, ไหม่แดง (ภาคเหนือ)

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์

เป็นไม้พุ่มขนาดกลาง มีลำต้นสูงประมาณ 1-3 เมตร ลำต้นแตกกิ่งตั้งระดับล่าง ลำต้นแตกกิ่งปานกลาง แต่ใบมีขนาดใหญ่และดก ทำให้แลดูมีทรงพุ่มทึบ เปลือกลำต้นมีเส้นใยและยางเมื่อก ใบบแตกออกใบเดี่ยวๆ เรียงสลับตามความยาวของกิ่ง ใบมีหยาบยาว 0.5-2 เซนติเมตร ใบมีรูปร่างลักษณะแตกต่างกันตามสายพันธุ์ ทั้งทรงกลม รูปไข่ ยาวประมาณ 4-9 เซนติเมตร โคนใบกว้าง ปลายใบแหลม มีก้านใบยาวประมาณ 0.5-2 เซนติเมตร แผ่นใบมีทั้งโค้งเป็นลูกคลื่นหรือเรียบ และมีร่องของเส้นใบหลักประมาณ 3 เส้น แผ่นใบมีสีเขียวสดถึงเขียวเข้ม เป็นมัน และมีขนเล็กๆปกคลุม ส่วนขอบใบมีทั้งหยักตื้นหรือหยักเป็นฟันเลื่อยลึก เมื่อนำใบมาขย่ำจะมีน้ำเมือกเหนียวออกมา ดอก เป็นดอกสมบูรณ์ที่ออกเป็นดอกเดี่ยวๆบริเวณซอกใบที่ปลายกิ่งดอกตูมมีลักษณะเป็นหลอด ปลายหลอดแหลม มีกลีบเลี้ยงสีเขียวหุ้มด้านนอก โดยตัวดอกมีจำนวน กลีบเลี้ยง และกลีบดอก อย่างละ 5 อัน ซึ่งกลีบดอกมีทั้งชนิดกลีบดอกชั้นเดียวหรือซ้อนกันเป็นชั้น โดยตัวดอกมีก้านดอกยาวประมาณ 3-7 เซนติเมตร ถัดมาเป็นริ้วประดับที่มีประมาณ 6-7 อัน รูปเส้นด้าย ยาวประมาณ 1-1.5 เซนติเมตร ถัดมาเป็นกลีบเลี้ยงสีเขียว แบ่งเป็น 5 กลีบ โคนกลีบกว้าง ปลายกลีบแหลม เป็นรูปประฆัง ส่วนกลีบดอก มี 5 กลีบกลีบดอกมีรูปไข่กลับหรือมน เรียงซ้อนเป็นวงกลมแผ่นกลีบดอกอาจเรียบหรือย่น หรือบิดเป็นคลื่น ส่วนขอบกลีบมักย่นเป็นลูกคลื่น เส้นผ่าศูนย์กลางของกลีบดอกประมาณ 6-10 เซนติเมตร มีโคนกลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นรูปแตร ซึ่งสีของกลีบดอกมีหลายสี และเป็นสีที่สดใส ฉูดฉาด อาทิ สีแดง สีชมพู สีขาว สีเหลือง เป็นต้น ซึ่งมักเป็นสายพันธุ์ลูกผสม ด้านในตรงกลางมีก้านชูเกสรยาว ซึ่งมักมีสีเดียวกันกับกลีบดอกหรือโคนกลีบดอกโดยส่วนปลายสุดเป็นอับเรณูของเกสรตัวผู้และตัวเมีย

การกระจายพันธุ์

ถิ่นกำเนิดที่อินเดีย และประเทศเขตร้อนชื้น

สภาพนิเวศวิทยา

เจริญเติบโตได้ในดินทุกชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในดินร่วนปนทราย และต้องการแสงแดดจัด ปริมาณน้ำปานกลาง

การใช้ประโยชน์

จัดเป็นไม้ประดับดอกที่นิยมปลูกกันทั่วโลก โดยเฉพาะในแถบประเทศเขตร้อนของอเมริกา และแอฟริกา จนได้สมญานามว่า ราชินีแห่งดอกไม้เมืองร้อน นอกจากนั้น ยังนิยมนำดอก และใบที่มีสารเมือกมาใช้ประโยชน์ในด้านสมุนไพร และความงาม

